

Planinitiativ

Bukkåsen vindkraftverk

Oktober 2025

RAPPORT

Bukkåsen vindkraftverk

OPPDRAKSGIVER

Vindr AS

EMNE

PLANINITIATIV OMRÅDEREGULERING

Dato / Revisjon: 16. oktober 2025 / 00

Dokumentkode: 10267006-01-PLAN-RAP-001

Dette dokumentet har blitt utarbeidet av Multiconsult på vegne av Multiconsult Norge AS eller selskapets klient. Klientens rettigheter til dokumentet er gitt i den aktuelle oppdragsavtalen eller ved anmodning. Tredjeparter har ingen rettigheter til bruk av dokumentet (eller deler av det) uten skriftlig forhåndsgodkjenning fra Multiconsult med mindre annet følger av norsk lov. Multiconsult påtar seg intet ansvar for bruk av dokumentet (eller deler av det) til andre formål, på andre måter eller av andre personer eller enheter enn det som er godkjent skriftlig av Multiconsult. Deler av dokumentet kan være beskyttet av immaterielle rettigheter og/eller eiendomsrettigheter. Kopiering, distribusjon, endring, behandling eller annen bruk av dokumentet er ikke tillatt uten skriftlig forhåndssamtykke fra Multiconsult eller annen innehaver av slike rettigheter med mindre annet følger av norsk lov.

Rapport

OPPDRA	Bukkåsen vindkraftverk	DOKUMENTKODE	10267006-01-PLAN-RAP-001
EMNE	PLANINITIATIV OMRÅDEREGULERING	TILGJENGELIGHET	Foreløpig
OPPDRA	Vindr AS	OPPDRA	Kjersti Lie Løvik
KONTAKTPERSON	Tor Einar Lundteigen	UTARBEIDET AV	Kine Marie Bangsund m.fl.
KOORDINATER		ANSVARLIG ENHET	10234073 Seksjon Miljø og naturressurser

00	16.10.2025	Planinitiativ Bukkåsen vindkraftverk	Kine Bangsund Langø mfl.	Kjersti Lie Løvik	Kjersti Lie Løvik
REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV

INNHOLDSFORTEGNELSE

Planinitiativ områderegulering Bukkåsen vindkraftverk Våler kommune	6
1 Formål.....	6
1.1 Tiltakshaver.....	6
1.2 Bakgrunn for tiltaket	6
2 Planområdet	7
2.1 Eiendomsforhold.....	8
3 Planlagt tiltak.....	9
3.1 Kriterier for valg av tiltaksområde.....	10
3.2 Utbyggingsvolum og byggehøyder	10
3.3 Funksjonell og miljømessig kvalitet.....	10
3.4 Tekniske anlegg.....	10
3.4.1 Vindturbiner	10
3.4.2 Fundamenter.....	11
3.4.3 Kranoppstillingsplasser	12
3.4.4 Atkomst- og internveier	12
3.4.5 Ilandføring, mellomlagring og transport av vindturbiner	12
3.5 Nettilknytning.....	13
3.6 Drift og vedlikehold	13
3.7 Nedleggelse	14
4 Forholdet til andre planer.....	14
4.1 Regionale planer	14
4.1.1 Regional plan for det inkluderende Innlandet	14
4.1.2 Innlandsstrategien 2024-2028	14
4.1.3 Regional plan for klima, energi og miljø	15
4.1.4 Nettside for regionale føringer for sol- og vind i Innlandet.....	15
4.2 Verneplaner	16
4.2.1 Verneplan for vassdrag	16
4.2.2 Verneområder for natur	16
4.3 Kommunale planer og strategier	16
4.3.1 Kommuneplanens arealdel 2006-2017.....	16
4.3.2 Kommuneplanens samfunnsdel «Vålerstrategien 2040».....	16
4.3.3 Energi og klimaplan Våler kommune (2020) [8]	17
4.3.4 Våler kommunes kraftstrategi 2025–2040	17
4.3.5 Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022-2032 [9]	18
4.4 Reguleringsplaner	18
5 Vesentlige interesser som berøres av planinitiativet	18
5.1 Tiltakets virkning på, og tilpasning til, landskap og omgivelser	18
5.2 Kulturminner	19
5.3 Støy	20
5.4 Naturinteresser/naturmangfold	20
5.5 Friluftsliv	21
5.6 Skogbruk.....	22
5.7 Samfunnsvirkning.....	22
6 Risiko og sårbarhet.....	23
7 Planprosess	23
7.1 Lovverk og roller	23
7.2 Konsekvensutredning og plan- og utredningsprogram	26
7.3 Medvirkning.....	27
8 Referanser	27

Planinitiativ områderegulering Bukkåsen vindkraftverk Våler kommune

Plantype	Områderegulering
Eiendom gnr. / bnr.	81/12, 81/36, 81/178, 81/185
Forslagstiller og org. nr.	Vindr AS Organisasjonsnr. 924 505 796
Kontaktperson	Tor Einar Lundteigen
Adresse	Vindr AS Dronning Eufemiasgate 16, 0191 Oslo www.vindr.no
E-post	toreinar@vindr.no
Plankonsulent og org. nr.	Multiconsult Norge AS Organisasjonsnr. 971 609 656
Kontaktperson	Kjersti Lie Løvik
E-post	KjerstiLie.Lovik@multiconsult.no

1 Formål

Vindr ønsker å sette i gang planlegging for utbygging av vindkraftverk rett øst for Bukkåsen i Våler kommune i Innlandet. I henhold til plan- og bygningslovens § 12-1 er det et krav at det forut for en konsesjonssøknad for vindkraft foreligger en områdereguleringsplan som åpner for slik utbygging. Planinitiativet fremmes med ønske om at Våler kommune gir Vindr lov til å starte en områdereguleringsprosess.

1.1 Tiltakshaver

Vindr Norge er en del av Vindr Group, og er en proaktiv og teknologidrevet utvikler av fornybar energi. Vindrs visjon er å utvikle fornybar kraftproduksjon i nærheten av eksisterende infrastruktur og forbruk, med så lave konsekvenser som mulig, samtidig som vi legger til rette for lokal verdiskapning.

1.2 Bakgrunn for tiltaket

Selv om Norge får nesten all kraft fra fornybare energikilder dekker dette bare 60 % av landets totale energiforbruk [16]. Norge må i tiden fremover øke sin produksjon av fornybar kraft. Statnett estimerer at Norge fremover vil trenge 30-50 TWh ny fornybar kraft for å halvere klimagassutslippene, og ytterligere 40 TWh dersom en skal helt «avkarbonisere» Norge. Dette vil kreve store utbygginger i årene som kommer, primært av vindkraft [15].

I 2023 ble det produsert totalt 11 TWh kraft i Innlandet, hvorav 90 prosent kom fra vannkraft og 10 prosent fra vindkraft. Innlandet hadde et kraftoverskudd på 5 TWh, som ble overført til resten av landet. Fylket har overskudd på strøm store deler av året, men er avhengig av å importere

strøm om vinteren. Innlandet har lite kraftkrevende industri i forhold til resten av landet, men ser nå en økende grad av henvendelser som gjelder kraftkrevende nyetableringer [18].

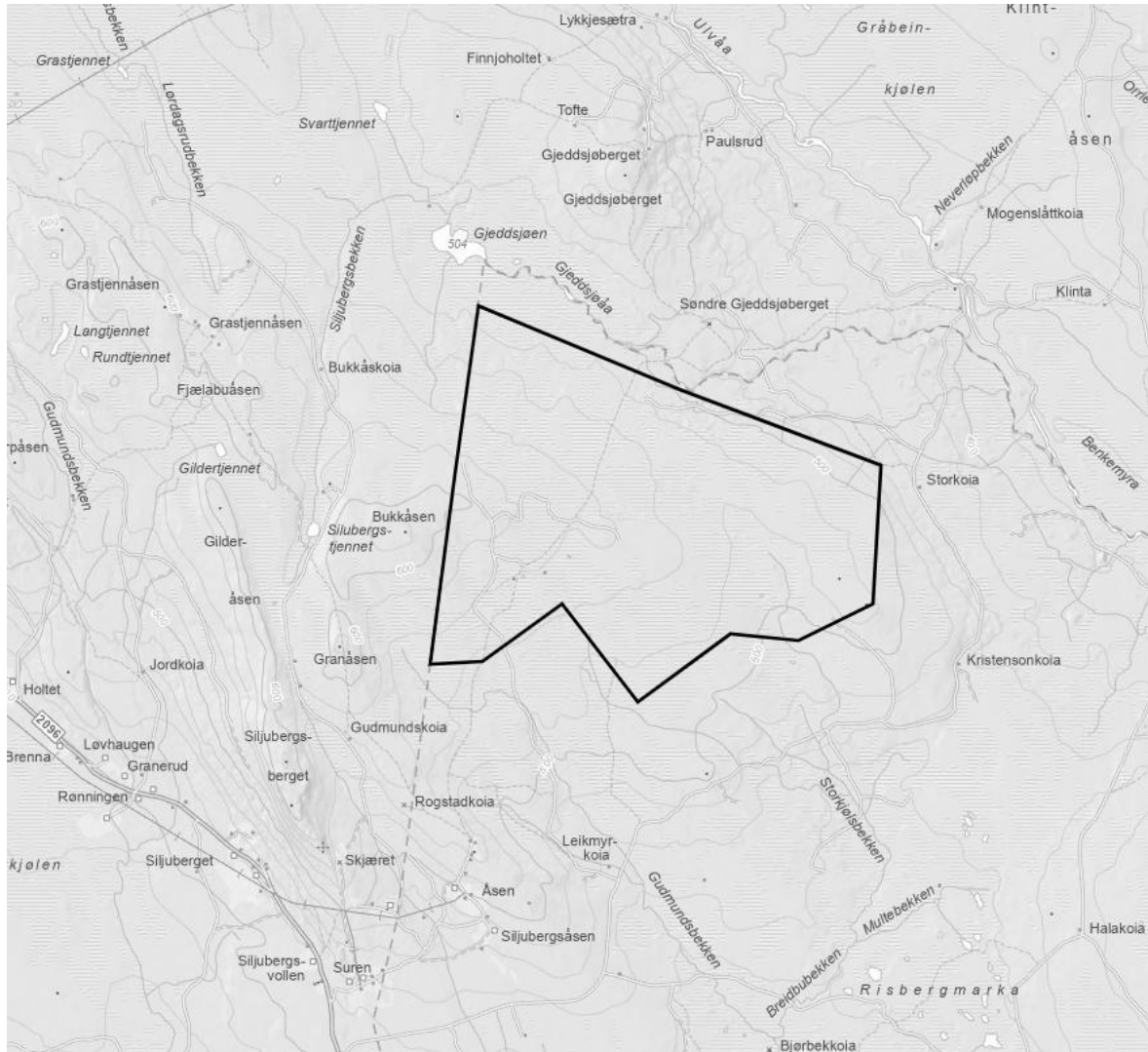
Målsetningen med Bukkåsen vindkraftverk er å utløse noe av potensialet for energiproduksjon som ligger i området.

2 Planområdet

Planområdet ligger i Våler kommune i Innlandet fylkeskommune. I vest går planavgrensningen i kommunegrensen til Elverum kommune. I nord følger planavgrensningen delvis kommunegrensen og går delvis parallelt med elven Gjeddsjøåa. Mot nord-øst følger planavgrensningen elven Gjeddsjøåa og Gudmundshullet. Mot øst avgrenses området mot Gråbeinkjølen og mot sør Bærmyrhøgda.

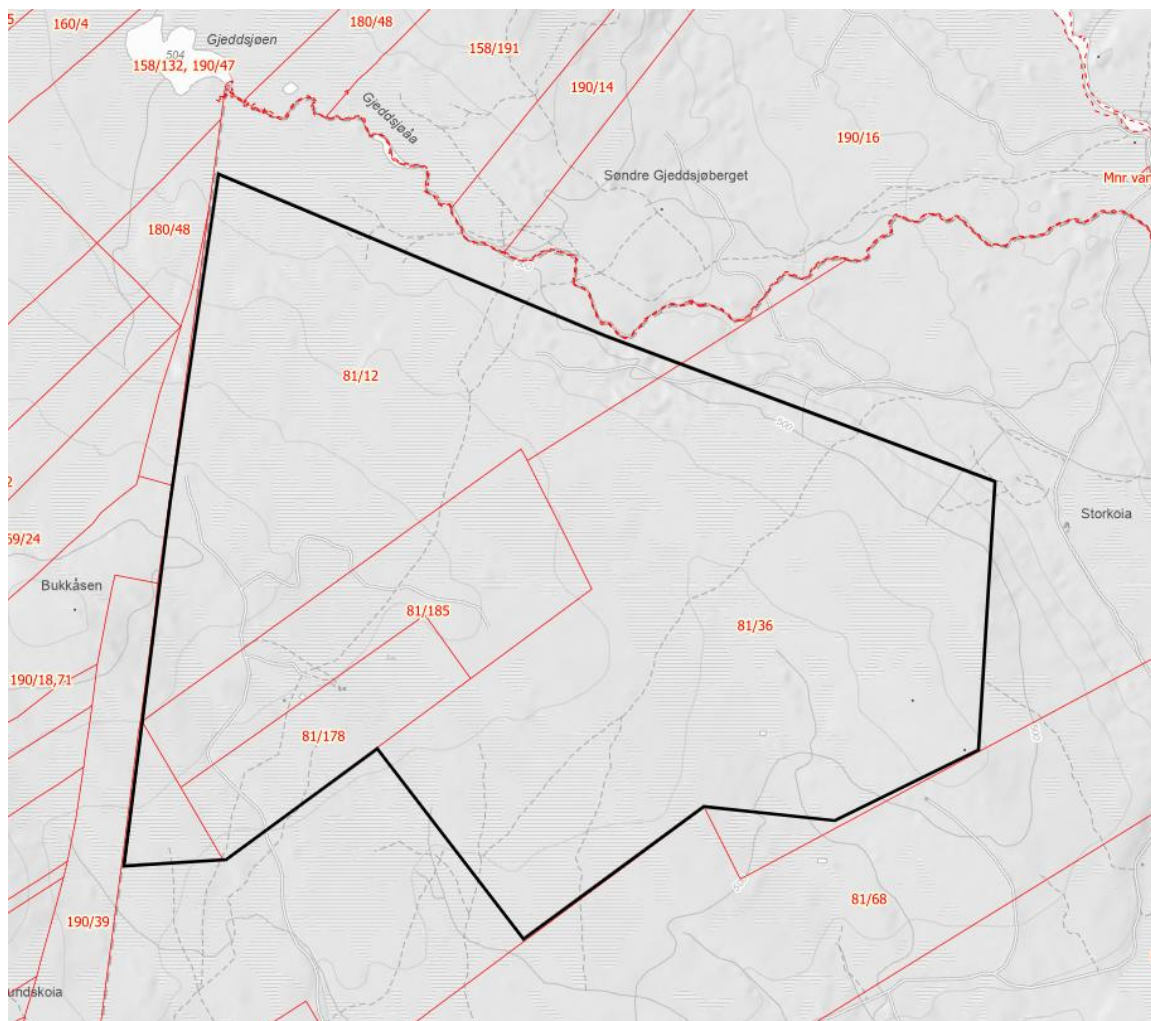
Figur 2-1: Oversiktskart. Bukkåsen vindkraftverk er planlagt i Våler kommune i Innlandet.

Figur 2-2: Tiltaksområdet med forslag til planavgrensning. Området ligger i grensen mot Elverum kommune mot vest. Planavgrensning ved varsel om oppstart vil justeres slik at den også inneholder mulig trase for adkomstvei.

2.1 Eiendomsforhold

Tiltaket berører 4 eiendommer. Det er inngått avtale med alle. Følgende gnr./bnr. er berørt av prosjektet: 81/12, 81/36, 81/178, 81/185.

Figur 2-3: Oversikt over eiendommer i Bukkåsen vindkraftverk.

3 Planlagt tiltak

Bukkåsen vindkraftverk er planlagt i Våler kommune i Innlandet, nord for Risbergmarka og øst for Bukkåsen. Det er planlagt opp til 15 vindturbiner, med en samlet installert effekt på inntil 110 MW. Årlig nettoproduksjon er foreløpig estimert til ca. 291 GWh.

Tabell 3-1: Nøkkeltall Bukkåsen vindkraftverk

Planområdets størrelse (km ²)	7,3
Samlet installert effekt (MW)	110
Nominell effekt i hver turbin (MW)	6-10
Antall vindturbiner	15
Navhøyde (m)	120-190
Totalhøyde (m)	200-270
Estimert nettoproduksjon (GWh/år)	291

3.1 Kriterier for valg av tiltaksområde

Lokaliseringen er blant annet basert på disse faktorene

- Stabile og gode vindressurser gjennom store deler av året. Årsmiddelvind på 7,2 m/s.
- Tilstrekkelig avstand fra bebyggelse (> 800 m), noe som tilsier lavt konfliktnivå med tanke på støy og skyggekast.
- Produktive jordbruksarealer berøres ikke.
- Tiltaket lar seg kombinere med skogsdriften i området, og kan bidra positivt til denne gjennom etablering av internveger i vindkraftverket.
- Ingen områder som er vernet i medhold av Naturvern-/Naturmangfoldloven (nasjonalparker, landskapsvernområder, naturreservater o.l.) blir berørt.

3.2 Utbyggingsvolum og byggehøyder

Foreløpige skisser viser en utbygging med opp til 15 turbiner, men dette tallet kan bli justert i planprosessen. I en områderegulering for vindkraft skal det i hovedsak kun avsettes ytre arealbruksgrenser og adkomstvei. Plassering av internveger, turbinpunkter, maksimal installert effekt samlet og pr. turbin, antall og dimensjoner på turbiner og andre detaljer, fastsettes i konsesjon og etterfølgende planer etter energiloven. Endelig volum på utbyggingen og detaljutforming av anlegget kommer dermed først i konsesjonsfasen. Turbinene kan få en navhøyde på ca. 120-190 meter og totalhøyde opp mot 200-270 meter. Så høyt som 190 m navhøyde er trolig ikke aktuelt, men ønskes utredet.

3.3 Funksjonell og miljømessig kvalitet

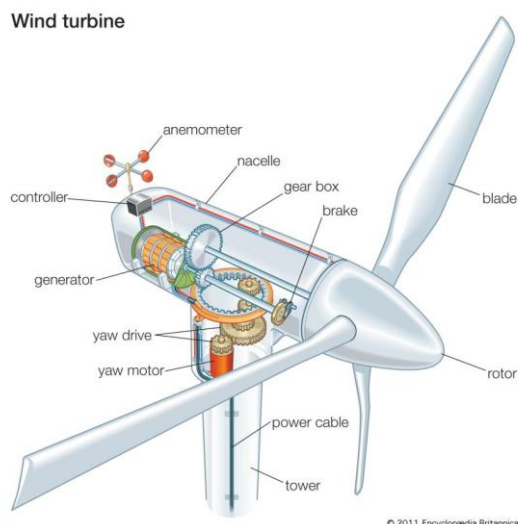
Kartlegging knyttet til konsekvensutredningen vil gi føringer for endelig plassering av turbinene. Det skal legges vekt på å redusere totalinngrepet i sårbare naturområder, og i størst mulig grad unngå inngrep i myr og våtmark.

Vindkraft på land består av vindturbiner med et veisystem som binder anlegget sammen. I praksis betyr det at det er en mindre andel av utbyggingsområdet som blir direkte berørt av anleggene. Mulighetene for å tilpasse anlegget til eksempelvis viktige naturforekomster er dermed relativt store.

3.4 Tekniske anlegg

3.4.1 Vindturbiner

Vindturbinene produserer elektrisk energi ved å utnytte bevegelsesenergien i vinden. Hovedkomponentene i en vindturbin er tårn, rotor, hovedaksling, gir, generator, transformator og nødvendig hjelpeaggregat og styringssystem. De fleste komponentene er innebygd i maskinhuset på toppen av et ståltårn.

Figur 3-1: Maskinhus på vindturbin.

Rotoren, som består av tre blader montert på et nav, omdanner vindenergien til rotasjonsenergi som gjennom en hovedaksling og via et gir føres inn på en generator. Denne omdanner deretter rotasjonsenergien til elektrisk energi.

Maskinhuset dreier seg med vinden, slik at rotorplanet til enhver tid står på tvers av vindretningen. Ettersom vindhastigheten, og dermed også vindens energiinnhold, øker med høyden over bakken eller havflaten (vindskjær), er det viktig at tårnet har en høyde som er optimalisert i forhold til vindskjæret.

Moderne vindturbiner produserer normalt elektrisitet når vindhastigheten er mellom 3 og 25 m/s (svak vind til full storm). Driften styres vesentlig ved hjelp av datamaskiner. De fleste moderne vindturbiner har i dag rotor med tre vridbare vinger.

3.4.2 Fundamenter

Den vanligste teknologien i Norge er forankring direkte i grunnfjellet. Ved fjell-fundamentering borres flere forankringsstag 10-20 meter ned i grunnfjellet. Disse settes i spenn og festes i adapterringen som er støpt inn på toppen av betongfundamentet. Adapterringen har i tillegg tårnbolter for innfesting av tårnet.

Fundamentene er bygd slik at når turbinen fjernes vil fundamentet enkelt kunne tildekkes, slik at området kan tilbakeføres mer eller mindre til naturtilstand.

Figur 3-2: Turbinfundament i Tonstad vindkraftverk. Foto: Tonstad Vindpark AS

3.4.3 Kranoppstillingsplasser

Ved hver vindturbin opparbeides det oppstillingsplasser for installasjon og vedlikehold av turbinene. Størrelse på oppstillingsplassene ved den enkelte turbin vil avhenge av valgt installasjonsløsning, og anslås til ca. to til tre dekar. I tillegg vil det kunne være behov for noe lagringsplass for turbinkomponenter. Utforming av nærområdet til turbinene vil komme i detaljplanen for anlegget, som skal godkjennes av NVE.

3.4.4 Atkomst- og internveier

For adkomst til tiltaksområdet går det i dag to skogsbilveier, en i sør og en i nord-øst. I tillegg er det en skogsbilvei som stopper rett før tiltaksområdet i sør øst. Alle skogsbilveiene har avkjøring fra fv. 2096 (Sørskogbygdveien) like nord for Gåskjølen. Veiene er delvis utbedret i forbindelse med hogst i området.

Vurdering av egnet adkomstvei og krav knyttet til denne, vil inngå i områdereguleringsplanen.

Alle adkomst- og internveier vil få en kjørebredde på 5-6 meter. I tillegg må det etableres veiskulder, grøfter og eventuelle fyllinger/skjæringer. Veiene skal i utgangspunktet ha grusdekke.

Det er foreløpig ikke vurdert traseer for de interne veiene, men veiene skal tilpasses terrenget for å redusere blant annet naturinngrep. Dette innebærer å legge turbiner og veier på de tørrere delene av området, gjenbruke eksisterende veier, unngå rødlista naturtyper og unngå unødig inngrep som påvirker vannbalansen i myrene. Det er et mål å oppnå mest mulig massebalanse i prosjektet for å minimere behovet for massetak og deponier.

3.4.5 Ilandføring, mellomlagring og transport av vindturbiner

Vindturbinene kan tas i land i Norge eller Sverige og transporteres derfra til byggeplassen med bil. Alternative ilandføringsmuligheter vil bli vurdert. Alle komponenter fraktes fra fabrikk til

egnet sted for lossing, og mellomlagres der. Monteringsarbeidet vil trolig skje ved hjelp av mobilkran som sammen med utstyr og bygningsmaterialer fraktes til byggeplassen med båt og bil. De største delkomponentene er rotorbladene. Hovedkomponentene som tårn, nav og vinger blir montert sammen ved hvert fundament.

Figur 3-3: Transport av 70 meter lange turbinblader til Tonstad vindpark. Foto: Tonstad vindpark AS

3.5 Nettilknytning

Størrelsen på vindkraftverket tilsier at den må kobles til regionalnettet eller høyere spenningsnivå, og overføring via luftlinjer opp til 132 kV. Tiltaksområdet ligger ca. 3,1 km sør for regionalnett og ca. 12 km fra Kjølberget transformatorstasjon. Kjølberget transformatorstasjon eies og driftes av Elvia AS. Selv om det er lokalt distribusjonsnett i umiddelbar nærhet til vindparken vil det pga. størrelsen kun være aktuelt med nettilknytning til regionalnettet.

I områdestudien for nettanlegg i Sør-Østerdalen fremgår det at det er mye kraftproduksjon i Sør-Østerdalen, om lag 250 MW tilgjengelig vintereffekt fra både vann, vind og sol. Regionen er netto produsent av kraft året sett under ett, men har lite regulerbar kraft og er derfor importør av kraft om vinteren og i de kaldeste periodene [12].

Utbygger vil gå i dialog med Elvia for å avklare alternative tilknytningspunkt og behov for å oppgradere nettet. Nettanlegg kan kreve separat konsesjon etter energiloven.

3.6 Drift og vedlikehold

Det vil bli bygget et servicebygg i tilknytning til vindkraftverket. Bygget vil inneholde kontrollrom, verksted/lager, fellesrom/spiserom, wc/bad, garasjer og annet, og ligge i nær tilknytning til kraftverket. Driften baserer seg på automatisk styring av hver enkelt vindturbin.

Det er anslått at drift- og vedlikehold av vindkraftverket vil medføre et behov for ca. to årsverk ved en full utbygging.

3.7 Nedleggelse

En vindturbin har en teknisk levetid på minst 30 år. Dette er også normal varighet på konsesjonen. Ved nedleggelse skal konsesjonæren fjerne anlegget og tilbakeføre området til sin naturlige tilstand, så langt dette er mulig, jf. energilovforskriften § 3-5 d. Nedleggelse av vindkraftverket innebærer normalt fjerning av vindturbiner, oppstillingsplasser, adkomst/-internveger og annen infrastruktur, samt tildekking av fundamenter. Alternativt kan det søkes om konsesjon for en ny periode, som innebærer at de gamle turbinene erstattes av nye.

4 Forholdet til andre planer

4.1 Regionale planer

4.1.1 Regional plan for det inkluderende Innlandet

Regional plan for det inkluderende Innlandet ble vedtatt i februar 2023 og gjelder for perioden 2024-2028 [1]. Planen er en del av Innlandsstrategien, som ble vedtatt i 2020. Planen har tre prioriterte satsingsområder:

- kompetanse og livslang læring
- arbeidsliv og arbeidsplassutvikling
- lokalsamfunn, møteplasser og kultur

Planen omtaler ikke vindkraft eller fornybar energi.

4.1.2 Innlandsstrategien 2024-2028

Hovedstrategiene i Innlandsstrategien 2024–2028 [3] fra Innlandet fylkeskommune bygger på et bredt kunnskapsgrunnlag og en bred og åpen medvirkning. Strategien har som mål å styrke Innlandets posisjon som en attraktiv og bærekraftig region.

De langsiktige utviklingsmålene er:

- bærekraftig ressursforvaltning som gir utvikling og nye arbeidsplasser
- levende lokalsamfunn med bærekraftige byer, tettsteder og bygder
- at aktører i fylket vårt får større nasjonal betydning og synlighet

Strategien er strukturert rundt fire hovedsatsingsområder:

- Innbyggerne i Innlandet - Det skal være godt å bo, utdanne seg og arbeide i Innlandet – Fokus på livskvalitet, bolyst, utdanningstilbud og tilgang til arbeid.
- Inkludering i Innlandet - Innlandet skal være et inkluderende samfunn med små forskjeller – Arbeid mot utenforskap, sosial ulikhet og for å sikre deltakelse for alle.
- Innovasjon i Innlandet - Innlandet skal utvikle seg gjennom nyskaping, innovasjon og økt kompetanse – Styrking av næringsliv, forskning, teknologi og kompetanseutvikling.
- Infrastruktur i Innlandet - Innlandet skal være et grønt og bærekraftig samfunn – Vekt på fornybar energi, klimaomstilling, naturforvaltning og bærekraftig arealbruk.

Strategiene legger også vekt på samarbeid og partnerskap, både internt i fylket og nasjonalt/internasjonalt, samt på å posisjonere Innlandet som et attraktivt sted for grønn industri og teknologiutvikling.

Innlandet fylkeskommune har startet arbeidet med en ny regional plan for nettinfrastrukturen for energi som er forankret i Innlandsstrategien. Planen er forventet vedtatt i løpet av 2025.

4.1.3 Regional plan for klima, energi og miljø

«Det grønne Innlandet» - regional plan for klima, energi og miljø ble vedtatt av fylkestinget 13. juni 2023 [2].

Planen er delt inn i tre områder, Klima, Energi og Miljø hvor det er utarbeidet tre hovedmål under hvert tema. I planen er det stadfestet at Innlandet skal ha en ledende posisjon i omstillingen til fornybar energi. Minst 80 prosent av fylkets samlede energiforbruk skal komme fra fornybare kilder i 2030. Til sammenligning var fornybarandelen i Innlandet omtrent 53 prosent i 2023.

I planen står det blant annet: «Økt etterspørsel etter energi gir store utfordringer og muligheter. Skal Innlandet dekke sitt framtidige energibehov må vi bli mer energieffektive, øke produksjonen og forsterke kraftnettet. Ved økt produksjon må dette skje så skånsomt som mulig for ikke å komme i konflikt med natur- og kulturverdier på land, og ivareta naturmiljøet i og langs vassdrag.»

Vindkraft omtales som en av flere teknologier som kan bidra til å nå målene om økt produksjon og bruk av fornybar energi i Innlandet. Muligheten for utbygging av vindkraft i Innlandet ansees for å være begrenset, fordi områder med de beste vindforholdene kan komme i konflikt med andre interesser. Utbygging av vindkraft legger beslag på store naturarealer, og det er ikke like enkelt å kombinere arealet til andre ting.

Planen understreker behovet for en balansert utvikling som tar hensyn til både klima, natur og lokalsamfunn.

4.1.4 Nettside for regionale føringer for sol- og vind i Innlandet

Innlandet fylkeskommune og Statsforvalteren i Innlandet har utarbeidet regionale føringer for etablering av sol- og vindkraft i regionen [4]. Føringene er delt inn i tre hovedkategorier:

Områder som ikke er egnet for sol- og vindkraft (harde kriterier):

Det skal ikke etableres sol- eller vindkraft i vernede områder eller i områder som er kritiske for bevarelsen av prioriterte arter, kritisk truede arter eller ansvarsarter, som villrein.

Områder som kan være egnet til sol- og vindkraft, men hvor det er stor usikkerhet og behov for vurderinger fra sak til sak (myke kriterier):

Konsekvensene av sol- og vindkraft varierer mye avhengig av lokale forhold. Noen miljø- og samfunnsinteresser omfatter store deler av regionen. For disse områdene er det ikke hensiktsmessig med en streng avgrensning, men det er derfor viktig å synliggjøre usikkerheten knyttet til konsekvensene av sol- og vindkraft.

Områder der hensyn til sol- og vindkraft bør veie tyngre enn andre samfunns- og miljøinteresser (egnede områder):

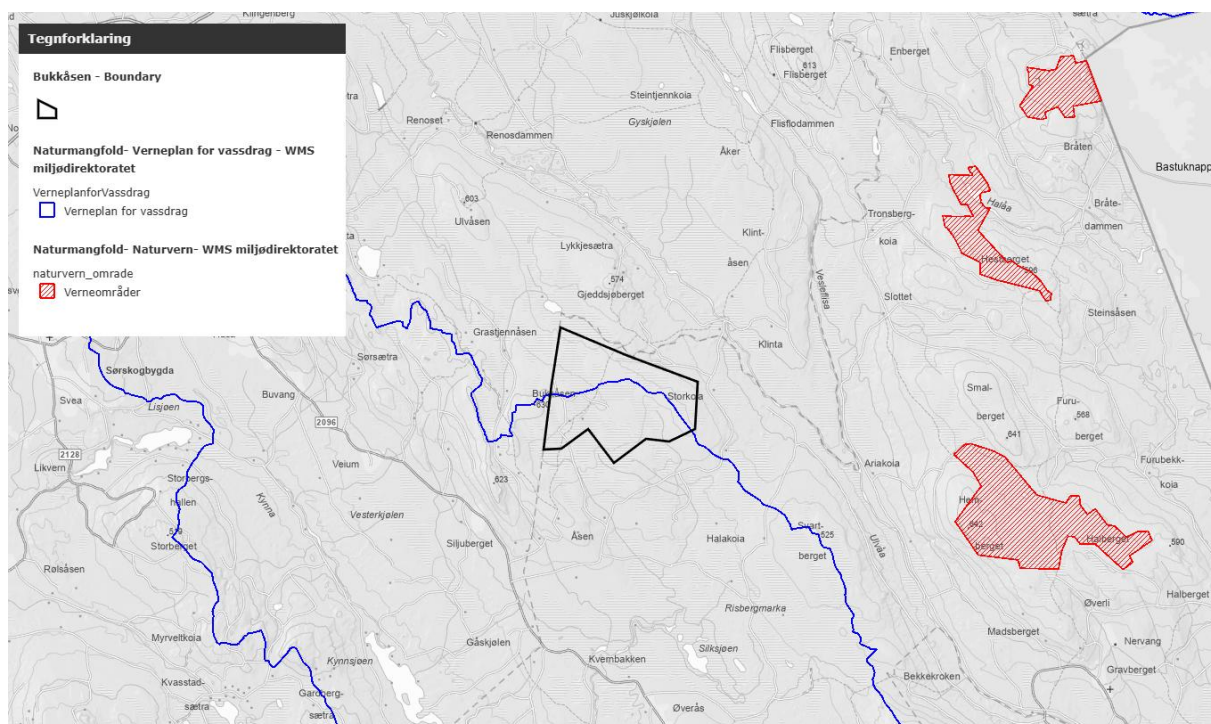
Områder som er egnet for etablering av sol- og vindkraft kan være grå arealer, eksisterende industri- og næringsområder, uproduktiv skog, jordbruksarealer ute av drift og åpen fastmark (uten myr, skog, jordbruk, bebyggelse eller samferdsel).

4.2 Verneplaner

4.2.1 Verneplan for vassdrag

Området ligger delvis innenfor verneplan for vassdraget Kynna. Vassdragets mange små elver og vann er sentrale deler av et lavereliggende landskap med store barskogområder.

Elveløpsformer, hydrologisk system, isavsmeltingsformer, botanikk, fuglefauna, landfauna og vannfauna inngår som viktige deler av naturmangfoldet. I tillegg er store kulturminneverdier og friluftslivet deler av vernegrunnlag for vassdraget [13].

Figur 4-1: Verneplan for Kynna (002/17) og verneområder.

4.2.2 Verneområder for natur

Det er ingen verneområder i eller på grensa til tiltaksområdet. Hestberget naturreservat ligger ca. 6 km mot nordøst og Hemberget naturreservat ligger ca. 6,8 km mot øst [14].

Konsekvensutredningen bør vurdere om naturreservatene kan bli påvirket av tiltaket.

4.3 Kommunale planer og strategier

4.3.1 Kommuneplanens arealdel 2006-2017

Kommuneplanen fra 2006 [7] viser at planområdet er avsatt til LNF-område hvor det er angitt retningslinjer for arealer med stor forekomst av automatisk fredede kulturminner og med spesielle naturforvaltningsinteresser.

4.3.2 Kommuneplanens samfunnsdel «Vålerstrategien 2040»

Ny samfunnsdel for Våler kommune er under rulling våren 2025 [10].

Samfunnsdelen bygger på fire innsatsområder:

1. Folk i fremtida
2. Utdanning og kompetanse

3. Innovasjon og utvikling
4. Grønn satsing

I utkast som var på høring og offentlig ettersyn frem til mai 2025 er kraftproduksjon et tema de ønsker å arbeide videre med og vindkraft er omtalt som en av mulighetene. Våler ønsker å bidra til produksjon til eget forbruk samt være krafteksportør.

4.3.3 Energi og klimaplan Våler kommune (2020) [8]

Hovedmålene i Energi- og klimaplanen for Våler kommune i Innlandet, som ble enstemmig vedtatt 18. mai 2020, er blant annet:

1. **Redusere klimagassutslipp** fra kommunens virksomhet og samfunnet for øvrig.
2. **Øke energieffektiviteten** i bygg og anlegg.
3. **Fremme bruk av fornybare energikilder**, med særlig vekt på lokal verdiskaping og utnyttelse av lokale ressurser.
4. **Styrke klimatilpasning** gjennom planlegging og tiltak som reduserer sårbarhet for klimaendringer.
5. **Engasjere innbyggere og næringsliv** i klimaarbeidet gjennom informasjon, samarbeid og støtteordninger.

Planen legger også vekt på at kommunen skal gå foran som et godt eksempel i sitt eget energibruk og i arealplanleggingen. Et av hovedstrategiene er å «legge til rette for nye løsninger og innovativ bruk av fornybar energi som bio, jord, vind og solenergi».

4.3.4 Våler kommunes kraftstrategi 2025–2040 [21]

Det ble i januar 2025 vedtatt en ny kraftstrategi for Våler kommune. Våler kommune har en tydelig ambisjon om å være en aktiv kraftprodusent og krafteksportør som bidrar til det grønne skiftet. Vindkraft er en sentral del av denne strategien.

Mål og ambisjoner:

- Øke produksjonsvolumet for å dekke både lokalt forbruk og eksport.
- Bidra til lokal verdiskaping, industriell utvikling og kommunal økonomi.
- Være en del av Sør-Østerdal som kraftsenter i Innlandet fylke.

Kommunen er positiv til utvidelse av vindkraft, spesielt i området Austri Kjølberget. Kommunen vil også vurdere nye områder for fremtidige vindkraftverk.

Våler kommune stiller flere krav til videre utbygging av vindkraft:

- Miljøhensyn: Vindkraftanlegg må plasseres slik at de minimerer påvirkning på dyreliv og naturområder.
- Lokal aksept: Det skal være god dialog med lokalsamfunn, og hensyn til visuell påvirkning og støy.
- Bærekraftig utbygging: Anleggene må planlegges med tanke på landskap, avfallshåndtering og demontering.
- Energiproduktivitet: Anleggene må være effektivt plassert og designet for optimal produksjon.

- Økonomisk ansvarlighet: Økonomiske insentiver må opprettholdes eller styrkes for å kompensere for naturinngrep.

4.3.5 Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022-2032 [9]

Hovedmålet med planen er å styrke kulturminnevernet i Våler kommune og bidra til større forutsigbarhet i saker der kulturminner og kulturmiljøer blir berørt. Planen er også ment å være et bidrag til et godt samarbeid mellom kommunen, private tiltakshavere, organisasjoner og andre offentlige etater. Planen skal også tydeliggjøre kommunens ansvar for kulturminner og kulturmiljøer.

Kommunedelplanen omtaler området for Risbergmarka. Kulturminnene i området representerer deler av den eldste historien i Våler.

4.4 Reguleringsplaner

Planområdet berører ingen eksisterende reguleringsplaner.

5 Vesentlige interesser som berøres av planinitiativet

Selv om vindkraftverket i seg selv legger beslag på små arealer vil anlegget ha innvirkning på områder innenfor og utenfor selve tiltaksområdet. Konsekvensutredningen skal avklare alle beslutningsrelevante virkninger av anlegget, og skal benyttes aktivt for å begrense skadevirkninger av anlegget. Plan- og utredningsprogrammet vil redegjøre for hvilke tema som skal utredes, og på hvilken måte. I påfølgende konsekvensutredning gjøres selve utredningsarbeidet. Her i planinitiativet redegjøres det for på overordnet nivå hvilke virkninger tiltaket kan gi.

5.1 Tiltakets virkning på, og tilpasning til, landskap og omgivelser

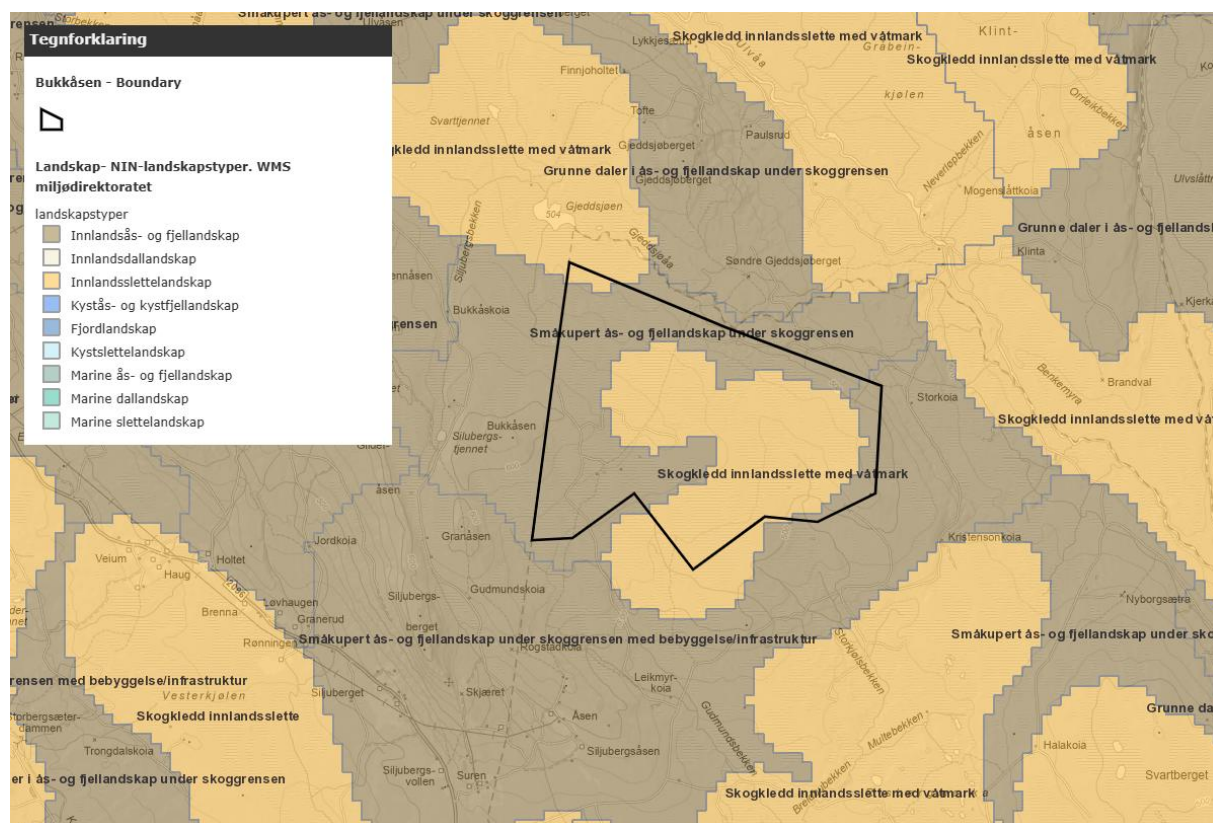
Området er beskrevet som et slakt til småkupert ås- og fjellandskap under skoggrensen og innlandsslettelandskap under skoggrensen med høyt våtmarkspreg [14]. Myrområdene dominerer hele området og det er et vekslende skoglandskap med blandingsskog med lav til middels bonitet i forskjellige aldersklasser.

Høye vindkraftverk er synlige over et stort område. Turbinene er høye for å fange mest mulig vind, og dermed generere mest mulig energi med et begrenset inngrep. Dette gjør at de også blir godt synlige. I konsekvensutredningen skal det illustreres hvordan anlegget vil fremstå, både på kort og lang avstand. Effekten av sol og skygge og lysreflekser knyttet til vingenes bevegelser vil bli vurdert.

Vindkraftverk vil påvirke landskapsopplevelsen. Utsikten kan bli påvirket både på dagtid, og gjennom lysmerking når det er mørkt. Erfaringer tilsier at virkningen sjelden vil være vesentlig på avstander over 15 km (selv om anleggene ved god sikt kan være synlig mer enn 30 km unna). Sonen der vindkraftverkene er visuelt dominerende er inntil en kilometer fra turbinene [19]. Eksisterende vindkraftverk på Kjølberget ligger mellom 11 og 13 km fra området og påvirker allerede nærliggende landskapsområder.

Det ligger en hytte ved Vollmyra innenfor planområdet. Det ligger flere hytter rundt 1-2 km fra tiltaksområdet, men innenfor 15 kilometer ligger det boliger, hytter, og flere tettsteder. I konsekvensutredningen vil synligheten og påvirkningen på landskapet bli nærmere utredet.

Utbygging av vindkraft gir visuell og lydmessig påvirkning av landskapet langt utenfor selve utbyggingsområdet.

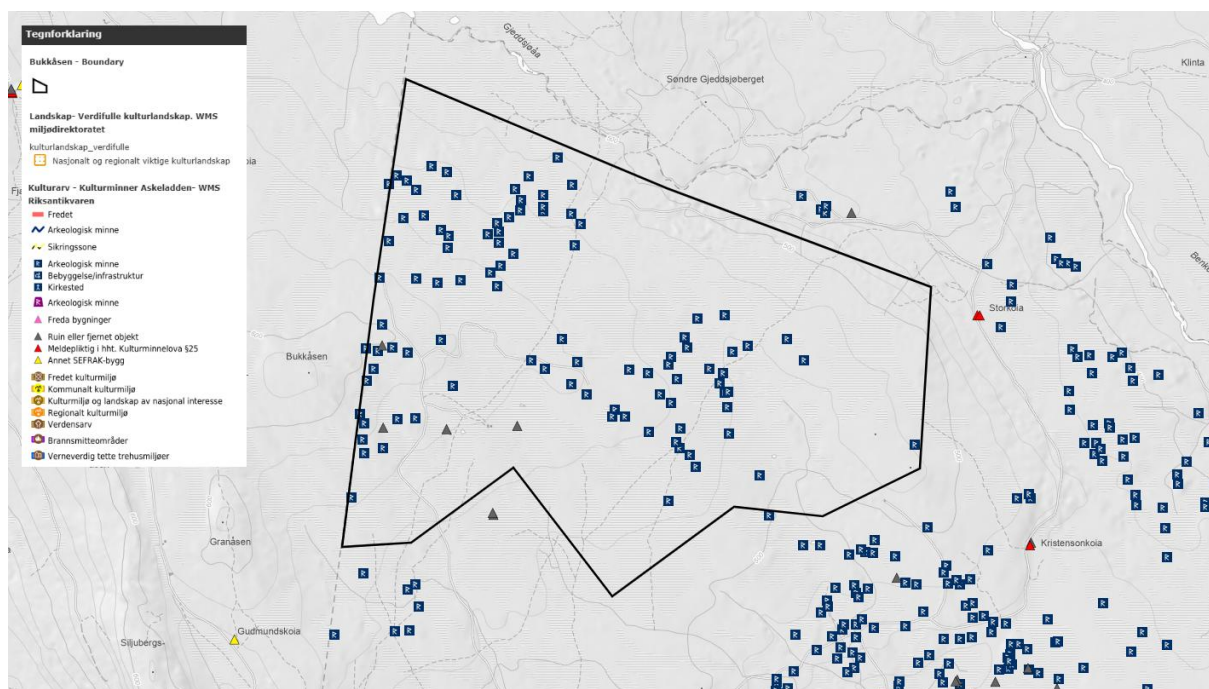

Figur 5-1: NIN-landskapstyper

5.2 Kulturminner

Det er registrert kulturminner innenfor området. Hovedtyngden av registreringene knytter seg til jernfremstilling. De fleste av disse kulturminnene er kullgroper og fløtningsinnretninger [9].

Behovet for supplerende undersøkelser i felt (§ 9-undersøkelser) vil bli nærmere avklart med Innlandet fylkeskommune.

Figur 5-2: Kulturminner innenfor planområdet.

5.3 Støy

Vindturbiner avgir lyd. På kort hold vil lyden høres som «svijsende» lyder fra hvert rotorblad. På noe lenger avstand blir lyden en jevn dur. Lyden øker opp til vindstyrke 10 m/sek. Ved større vindstyrke blir selve lyden av vinden sterkere, og overdøver normalt støyen fra turbinene. Kloss innpå turbinen høres også støyen fra generatoren. Erfaring viser at 1,2 – 1,3 km fra turbinene vil støy normalt være lite problematisk, selv om støyen er hørbar.

Støy vil også påvirke fugler og annet dyreliv og kan gi redusert habitatkvalitet i nærheten av turbinene. Dette vil være tema i konsekvensutredningen.

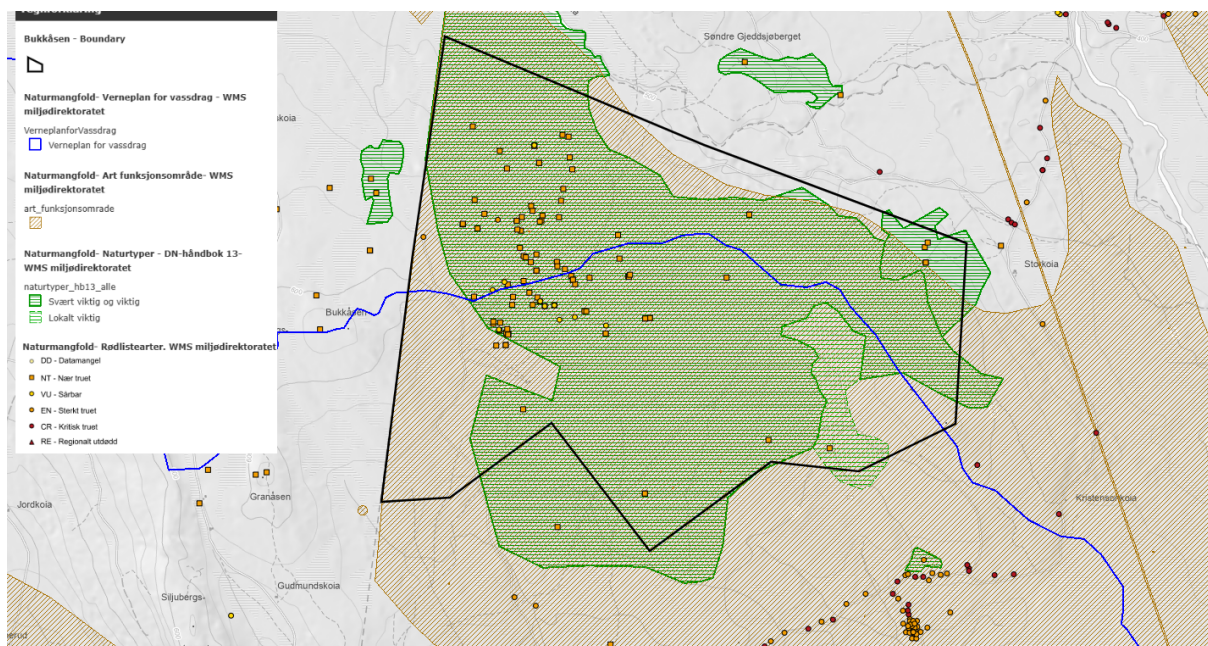
5.4 Naturinteresser/naturmangfold

Området er tidligere kartlagt etter DN-håndbok 13. Det er registrert tre naturtyper innenfor planområdet. Den ene er en myr og har svært viktig verdi (Fortenakjølen [22]). Det er registrert to områder med gammel barskog. En med viktig verdi (Storkoia V [24]) og en med lokalt viktig verdi (Multebecken N [23]).

Området ligger innenfor et viktig funksjonsområde for arter, «Torstensmyrene», som er et yngleområde for Lirype (rødlistet som nær truet) og Trane [25].

Området er ikke kartlagt i NIBIOs skogbruksplan. I følge ortofoto er det skogsbilveier og hogstflater i området [20][14].

Konsekvensutredningen vil avklare hvor i området de største naturverdiene finnes. Denne utredningen vil ligge til grunn for endelig plassering av turbiner veier, trafostasjon og luftstrekk. Målet er at anlegget skal gi så små konsekvenser for naturverdiene som mulig. Gammel skog, myr og våtmark, vann og sjeldne arter skal vektlegges når endelige planer fastlegges.

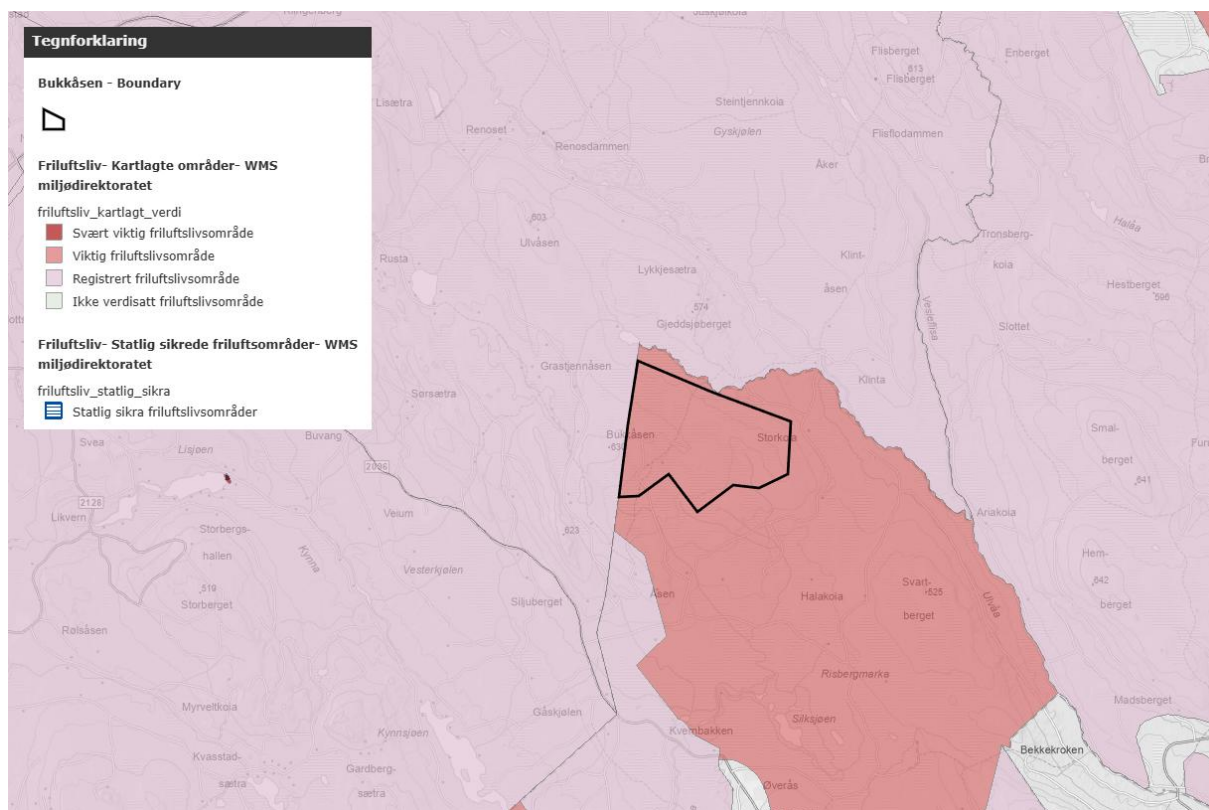

Figur 5-3: Naturtyper og rødlistearter.

5.5 Friluftsliv

Det er ingen statlig sikra friluftsområder innenfor eller i nærheten av området.

Det er gjennomført en kartlegging av friluftsområder i regionen fra 2016 [26]. Hele tiltaksområdet inngår i et stort sammenhengende friluftsområde som er verdsatt til «viktig friluftsområde», kalt Risbergsmarka. Området er beskrevet slik: *Kulturminner i utmark. Spesielle kulturminneverdier*. Brukerfrekvensen er vurdert til noe og det er regionale og nasjonale brukere. Området er lite tilrettelagt og har middels tilgjengelighet, men har ganske mange opplevelseskvaliteter. Det er registrert flere fredete kulturminner innenfor området. Det går en merket fotturte gjennom området fra nordøst mot sørvest [26].

Figur 5-4: Kartlagte friluftslivsområder

For friluftslivet kan vindkraft oppleves som negativt på grunn av støy, skyggekast, veianlegg og visuelle virkninger av høye turbiner. I perioder om vinteren kan iskast gi ferdselsrestriksjoner i gitte avstander fra turbinene. Den direkte friluftsopplevelsen for de som eventuelt driver med jakt og fiske og annet friluftsliv innenfor tiltaksområdet kan bli påvirket.

5.6 Skogbruk

Arealer tilgrensende veier/anlegg blir lettere tilgjengelig og omkostningene med å drive aktivt skogbruk går ned. Konsekvensutredningen vil gi nærmere svar på hvilke konsekvenser tiltaket vil ha for skogbruk i området.

5.7 Samfunnsvirkning

Grunneierne vil få betydelig økt avkastning fra sine utmarksarealer og vil få bedre skogsveinett. I anleggsfasen vil stor byggeaktivitet gi arbeidsplasser og behov for lokale varer og tjenester. I driftsfasen vil anlegget medføre varige arbeidsplasser og økt etterspørsel etter varer og tjenester knyttet til drift og vedlikehold.

Utbygging av vindkraft vil gi skatte- og avgiftsinntekter til kommunen. Kommunene får en produksjonsavgift på 2,37 øre pr. kWh og 7 promille i eiendomsskatt etter dagens sats. 0,2 øre skal avsettes til lokale formål som natur og eventuelle andre formål som er direkte berørt av arealbruken til vindkraftanlegget. Inntektene er frie og påvirker ikke andre overføringer fra staten.

Vindkraftutbygging vil gjøre det lettere å få andre bedrifter med behov for kraft til å etablere seg i kommunen og dermed skape nye arbeidsplasser.

6 Risiko og sårbarhet

Det er krav i plan- og bygningsloven at reguleringsplaner skal inneholde en ROS-analyse. Målet med analysen er å avklare om tiltaket fører til sikkerhetsmessige utfordringer knyttet til natur- eller samfunnsforhold.

Området ligger over marin grense, og representerer derfor ingen spesiell fare med hensyn til områdestabilitet. Flom i vassdraget vil heller ikke påvirke planområdet, og det er ikke utsatt for snøskred. Forurensningsfaren knyttet til anlegget er liten, men risiko for oljelekkasjer settes opp mot lokale drikkevannsressurser. Støyforurensning vil være tema for konsekvensutredningen.

Den største ulykkesrisikoen er trolig knyttet til anleggsfasen og de store transportene via offentlig veinett. Dette vil bli grundig vurdert i planarbeidet.

7 Planprosess

7.1 Lovverk og roller

Plan- og bygningsloven fastlegger fra 9. juni 2023 at det skal utarbeides en områdereguleringsplan før konsesjon for vindkraftverk kan godkjennes.

§ 2-2 første ledd, nytt tredje punktum:

Konsesjon til vindkraftanlegg på land etter § 3-1 kan ikke gis før tiltaket er planavklart etter plan- og bygningsloven.

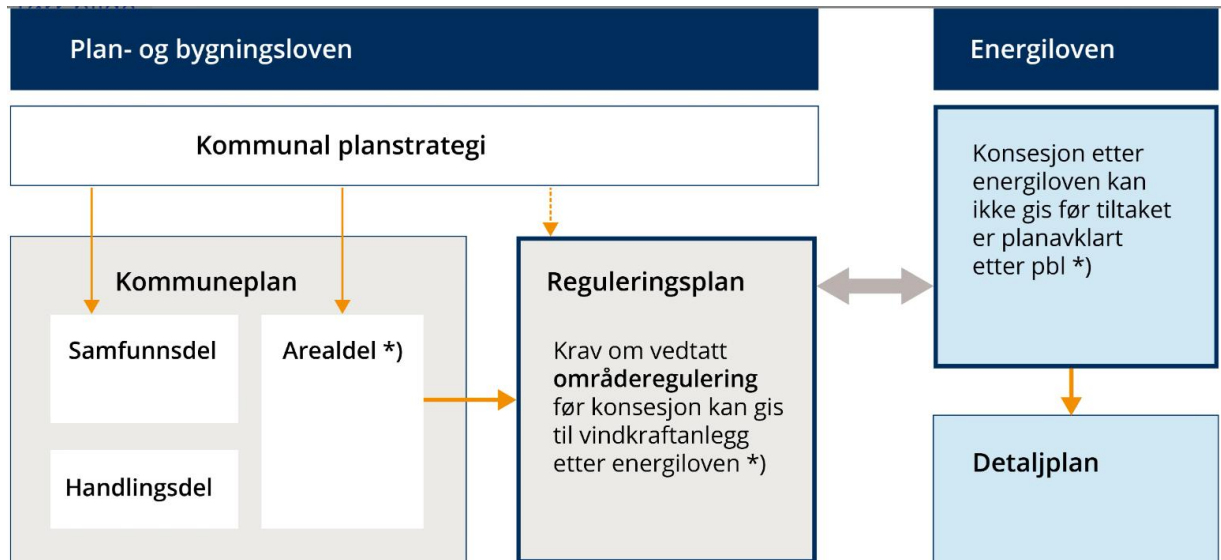
Bestemmelsen skal sikre at kommunen får større grad av innflytelse på arealbruken. Kommunene kan gjennom denne prosessen velge å si nei til vindkraft, og de har anledning til å avbryte planarbeidet underveis i planprosessen. Dersom en har fattet et vedtak om områdeplan for vindkraft har imidlertid ikke kommunen mulighet for å oppheve eller endre planen før byggefristen for gjeldende konsesjon er utløpt (pbl.12-18).

Plan- og bygningsloven § 12-1 tredje ledd nytt fjerde til sjette punktum:

Konsesjonspliktige vindkraftanlegg på land etter energiloven skal likevel ha områderegulering. Reguleringen skal fastsette de overordnede arealmessige forutsetningene som er relevante for beslutningen om arealbruk for vindkraftanlegget. Departementet kan gi forskrift om samordningen mellom reguleringsplanprosessen for vindkraftanlegg og konsesjonsbehandlingen etter energiloven.

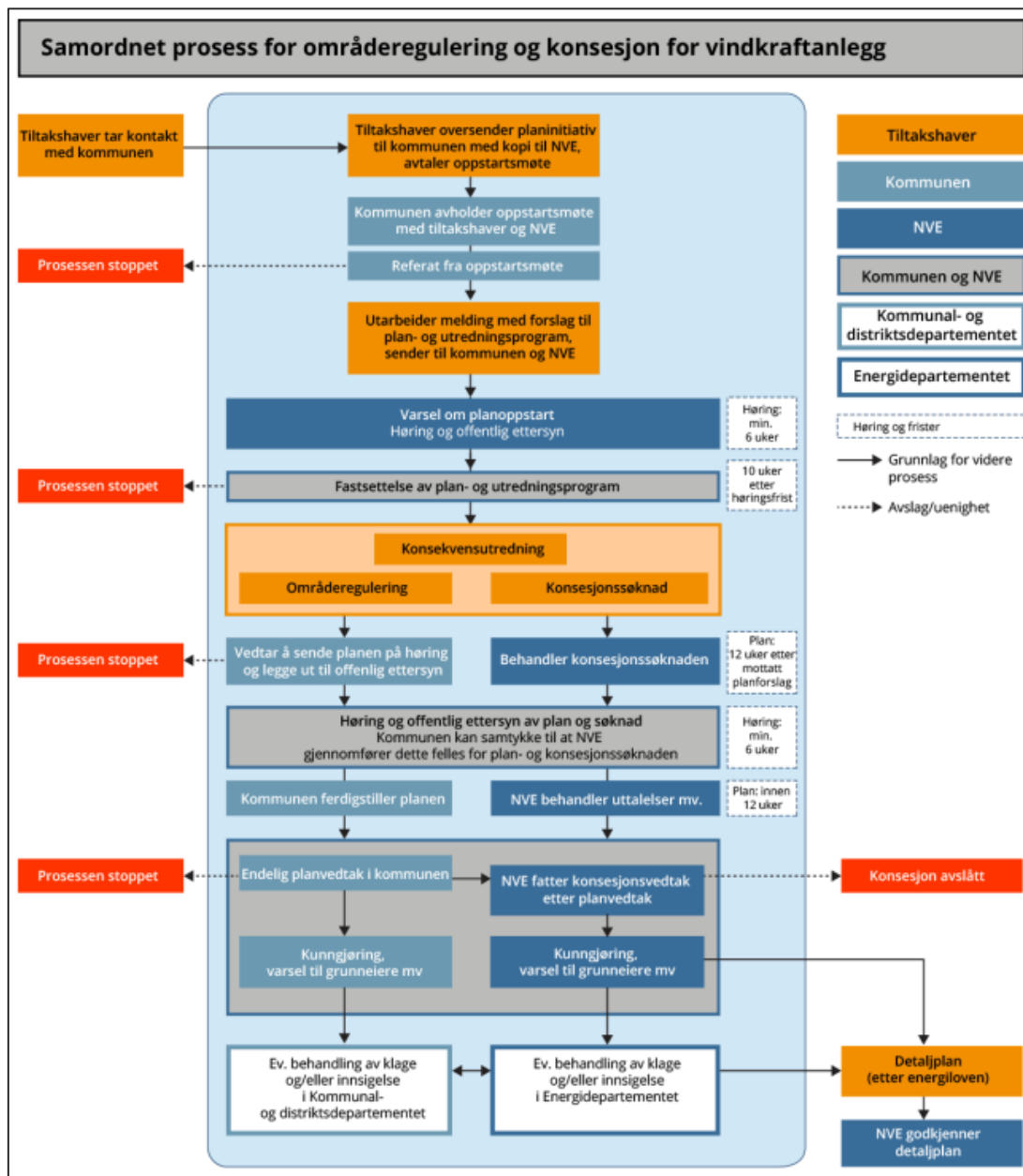
Energiloven har fått en tilsvarende endring, og i § 2-2 står det at **Konsesjon for vindkraftanlegg på land etter § 3-1 ikke kan gis før tiltaket er planavklart etter plan- og bygningsloven.** En godkjent områdereguleringsplan er heller ikke en garanti for at det blir gitt konsesjon til tiltaket.

Områderegulering er i utgangspunktet kommunens planredskap, men kommunen kan tillate at andre utarbeider planforslaget for dem (pbl. § 12-2). I denne aktuelle prosessen vil det være naturlig at kommunen lar Vindr utarbeide forslaget til plan i tett samarbeid med Våler kommune. Prosessen skal i hovedtrekk følge saksbehandlingsreglene for private planforslag.

Figur 7-1: Forholdet mellom Plan- og bygningslov og energilov i vindkraftplaner Kilde: Regjeringen.no[17]

Plan- og konsesjonsprosess kan samordnes. I en vindkraftprosess vil det være nærliggende å utarbeide et felles plan- og utredningsprogram, utarbeide felles KU for de to prosessene og evt. også ha en felles høring av planforslag og konsesjonssøknad. Ved en felles høring kan NVE gjennomføre høring av områdereguleringsplanen samtidig som de har høring av konsesjonssøknaden. Et slikt samarbeide kan gjøre kommunens jobb enklere.

Figur 7-2: Flere prosesser kan samordnes dersom kommunen ønsker det. Illustrasjon: Kommunal- og distriktsdepartementet/Energidepartementet

Kort oppsummert:

Kommunen må vedta områdeplan for vindkraft før NVE kan gjøre vedtak om konsesjon. Kommunen kan overlate ansvaret for å utarbeide områdereguleringsplan til utbygger. Hvis kommunen ønsker det, kan NVE gjennomføre deler av saksbehandlingen (høring av områdereguleringsplanen).

Fig. 3.1 | Reguleringsplanveilederen H-2531 B

12

Figur 7-3: Hovedtrinn i reguleringsplanprosessen

7.2 Konsekvensutredning og plan- og utredningsprogram

Områderegulering av et vindkraftverk i denne størrelsen utløser krav til konsekvensutredning (pbl. § 4-1). Det skal derfor utarbeides et planprogram. Konsekvensutredningen kan samordnes med konsekvensutredning etter energiloven. Ved samordnet prosess mot energiloven kombineres planprogrammet med melding etter energiloven, og blir da et *plan- og utredningsprogram*, som dekker begge formålene.

Plan- og utredningsprogrammet, som skal fastlegges av kommunestyret og godkjennes av NVE, setter rammene for hvilke temaer som skal utredes i konsekvensutredningen, hvilken metodikk som forutsettes benyttet og hvilke kvalitetskrav som stilles til utredningene. Plan- og utredningsprogrammet blir dermed viktig for kvaliteten på beslutningsgrunnlaget for senere vedtak.

Følgende tema vil bli vurdert i plan- og utredningsprogrammet:

- Generelt om arbeidsmetodikk og medvirkning
- Beskrivelse av vindkraftverket
- Samfunnssikkerhet
- Flom, skred og overvann
- Elektronisk kommunikasjon
- Forsvaret
- Luftfart
- Vær- og/eller kystradar
- Støy
- Skyggekast
- Vann- og grunnforurensning
- Kulturminner og kulturmiljø
- Lokalt- og regionalt næringsliv

- Landbruk
- Mineralressurser
- Folkehelse
- Landskap
- Naturmangfold, (naturtyper og vegetasjon, fugl, flaggermus, villrein, annet dyreliv, fremmede arter, sammenhengende områder, geologisk mangfold og samlet belastning)
- Friluftsliv
- Klima
- Økosystemtjenester
- Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger
- Vannmiljø
- Barn- og unges interesser

7.3 Medvirkning

For å sikre at alle som kan ha innspill til planprosessen blir hørt vil det bli gjennomført minst to offentlige høringer. Den ene ved oppstart av planarbeidet, den andre når det foreligger et planforslag med konsekvensutredning. Varselet skjer med annonse i lokalavis, annonsering på kommunens nettsider og ved brev til høringsinstanser i henhold til kommunens rutiner. Som grunnlag for varsling benyttes kommunens oversikt over aktuelle høringsinstanser.

I forbindelse med de offentlige høringsprosessene vil det bli arrangert åpne informasjons- og medvirkningsmøter i Våler.

Tiltaket ligger i nærheten av Sverige. Det er ikke per i dag vurdert at anlegget vil ha vesentlig virkninger for miljø og samfunn over grensen, men siden Våler kommune er en grensekommune bør det sendes en forespørsel til Svenske myndigheter om de ønsker å delta i plan- eller søknadsprosessen. Miljødirektoratet har ansvaret for denne kontakten.

8 Referanser

- [1] Innlandet fylkeskommune 2023, Regional plan for det inkluderende Innlandet, vedtatt februar 2023.
- [2] Innlandet fylkeskommune 2023. «Det grønne Innlandet» - Regional plan for klima, energi og miljø, vedtatt 13. 07 2023.
- [3] Innlandet fylkeskommune 2024, Innlandsstrategien, vedtatt 19.12.2024.
- [4] Innlandet fylkeskommune og Statsforvalteren i Innlandet, Nettside for regionale føringer for klima, energi og miljø,
<https://storymaps.arcgis.com/stories/14af91663d41453f9e75c4b23902ef5d>
- [5] Inatur.no <https://www.inatur.no>
- [6] Miljødirektoratet Vann-nett.no/portal
- [7] Våler kommune 2006. Kommuneplanens tekstdel Våler kommune 2016-2028
- [8] Våler kommune 2020. Energi og klimaplan, datert 18.05.2020.
- [9] Våler kommune 2023. Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022-2032, datert 06.02.2023.

- [10] Våler kommune 2025. Høring av kommuneplanens samfunnsdel – Vålerstrategien
<https://www.vaaler-he.kommune.no/nyheter/forslag-til-kommuneplanens-samfunnsdel-for-valer-kommune-2025-2040-utlegges-til-1-gangs-offentlig-ettersyn.41457.aspx>
- [11] LO og NHO - Kraftløftet – Østfold
- [12] NVE 2025. Områdestudie – Sør-Østerdalen. <https://plannett.nve.no/omraadestudie/20250153>
- [13] NVE 2023. Verneplan for vassdrag - 002/17 Kynna <https://www.nve.no/vann-og-vassdrag/vassdragsforvaltning/verneplan-for-vassdrag/innlandet/002-17-kynna/>
- [14] Naturbase kart (20.06.25)
- [15] Statnett 2023. Langsiktig markedsanalyse, Norge, Norden og Europa 2022-2050.
<https://www.statnett.no/globalassets/for-aktorer-i-kraftsystemet/planer-og-analyser/lma/forbruksutvikling-i-norge-2022-2050---delrapport-til-lma-2022-2050.pdf>
- [16] Statistisk sentralbyrå: <https://www.ssb.no/226235/andelen-fornybar-energi-for-norge-totalt-og-transportm%C3%A5let.%C3%A5rlige-tall>
- [17] Regjeringen.no: https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan_bygningsloven/planlegging/fagtema/vindkraft/id3022769/
- [18] Innlandet Fylkeskommune 2025. <https://innlandetfylke.no/tjenester/klima-energi-og-miljo/energi/energiproduksjon/>
- [19] NVE 2025. Vindkraft på land. <https://www.nve.no/energi/energisystem/vindkraft-paa-land/>
- [20] NIBIO 2025. Kartportal – WMS-tjeneste.
- [21] Våler kommune 2025. Våler kommune Kraftstrategi 2025-2040, datert 18.11.2024.
- [22] Miljødirektoratet 2009. Naturbase faktaark naturtype – Fortenakjølen
<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00089193> (Funnet 31.07.2025)
- [23] Miljødirektoratet 2009. Naturbase faktaark naturtype – Multebekken N
<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00089194> (Funnet 31.07.2025)
- [24] Miljødirektoratet 2009. Naturbase faktaark naturtype – Storkoia V
<https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00089196> (Funnet 31.07.2025)
- [25] Miljødirektoratet 1996. Naturbase faktaark funksjonsområde for arter – Torstensmyrene
<https://faktaark.naturbase.no/?id=BA00034569> (Funnet 31.07.2025)
- [26] Miljødirektoratet 2016. Naturbase faktaark kartlagt friluftslivsområde – Risbergsmarka
<https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00024246> (Funnet 31.07.2025)